

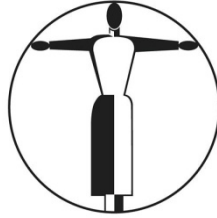
Ενα Άπειρο που μας συνδέει

Un infini qui nous relie

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Α. Π. Θ. - ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

PHILIPPE LAFERRIERE

Διπλωματική εργασία

Ένα άπειρο που μας συνδέει

Un infini qui nous relie

Α' Εργαστήριο Ζωγραφικής

Επίβλεψη διπλωματικής εργασίας

Ζουρούδης Δ. – Τρανός Τ.

Θεσσαλονίκη / Ιούνιος 2019

Ένα άπειρο που μας συνδέει

'L'œuvre d'art n'est pas un instrument de communication. L'œuvre d'art n'a rien à faire avec la communication. L'œuvre d'art ne contient strictement pas la moindre information. En revanche, il y a une affinité fondamentale entre l'œuvre d'art et l'acte de résistance... Tout acte de résistance n'est pas une œuvre d'art, bien que, d'une certaine manière il le soit. Toute œuvre d'art n'est pas un acte de résistance et pourtant, d'une certaine manière, elle l'est... L'acte de résistance, il me semble, a ces deux faces : seul il résiste à la mort, soit sous la forme d'une œuvre d'art, soit sous la forme d'une lutte des hommes.'

Gilles Deleuze

Extrait de la conférence « Qu'est-ce que l'acte de création ? »
donnée dans le cadre des Mardis de la fondation Femis, 17 mai
1987.

Σύμφωνα με το Γάλλο φιλόσοφο G. Deleuze το έργο τέχνης ποτέ δεν περιορίζεται αποκλειστικά στο πεδίο της επικοινωνίας και για αυτό το λόγο αποτελεί και αυτό με τον τρόπο του ένα όπλο ώστε να αντιστεκόμαστε στις εντολές μιας αυταρχικής εξουσίας. Η πράξη της δημιουργίας είναι συνειδητά ή ασυνειδητά μια πράξη αντίστασης ενάντια σε καθετί που θέλει να ελέγχει τις ζωές μας.

Ο δυτικός πολιτισμός επηρεάστηκε από την πλατωνική φιλοσοφία και για ένα μεγάλο διάστημα έθεσε το λεγόμενο ανώτερο πλατωνικό ιδεώδες πάνω από όλα. Χάρη σε αυτή τη φιλοσοφία οι δυτικές χώρες γνώρισαν ραγδαία εξέλιξη που εξαπλώθηκε σε όλη την υφήλιο επιβάλλοντας βίαια ενίοτε σε όλη την ανθρωπότητα το υπέρφιλελεύθερο πρότυπο της παγκοσμιοποίησης. Όμως αυτή η ανάπτυξη εκτραχύνθηκε και εξετράπη του σκοπού της ξεχνώντας και τα όρια και την ηθική του ιδανικού που αρχικά στόχευε να υπηρετήσει δηλ. την υπέρβαση με κάθε μέσο της ποταπής πραγματικότητας ώστε να εξυπηρετήσει το κοινό καλό.

Με την υπερδιόγκωση των χρηματιστικών αγορών και την συσσώρευση του κεφαλαίου στα χέρια μιας όλο και μικρότερης ολιγαρχίας τα δεινά της παγκοσμιοποίησης έφεραν και συνεχίζουν να φέρνουν κοινωνικές εντάσεις και κολοσσιαία προβλήματα όπως είναι τα μεγάλα προσφυγικά ρεύματα εξ αιτίας των πολέμων και της κλιματικής αλλαγής.

Έχοντας αλλάξει χώρα και εστία έγινα με τη σειρά μου ιδιαίτερα ευαίσθητος στο θέμα της μετανάστευσης και της αλλαγής εστίας και κατά τη γνώμη μου αποτελεί ένα αιώνιο θέμα που είναι βαθιά ριζωμένο μέσα στο DNA των ανθρώπων,

Για αυτό το λόγο επέλεξα να επεξεργαστώ μέσα στα πλαίσια της έρευνας για την διπλωματική μου εργασία το θέμα του ναυαγίου και του επικίνδυνου και ενίοτε συναρπαστικού ταξιδιού μέσω της θάλασσας. Για μένα η ανοιχτή θάλασσα με τις τρικυμίες της και τις απειλές της αποτελεί μεταφορά της καθημερινότητας του ανθρώπου που γεμίζει με τα εμπόδια που συναντά και αντιμετωπίζει συνεχώς.

Παρόλ'αυτά δεν μου αρκεί να περιορίσω την ζωγραφική μου σε ένα μόνο θέμα, όσο ισχυρό και αν είναι αυτό. Θα ήταν πιο σωστό να περιγράψω την δουλειά μου ως μια δημιουργική διαδικασία μέσα στην οποία εμπλέκονται πολλές αναφορές οι οποίες όπως τα αρχαιολογικά στρώματα που παρουσιάζονται καμιά φορά σε μια τομή ανασκαφής αλληλεπιδρούν μεταξύ τους.

Η σημασία της σιλουέτας και η φιλοσοφική σχέση της με την αλληγορία του σπηλαίου

Όπως η φωτιά ρίχνει φως στους τοίχους της σπηλιάς, η ανθρώπινη κατάσταση, καλύτερα η ανθρώπινη συνείδηση είναι για πάντα δέσμια των εντυπώσεων που δημιουργούνται μέσω των αισθήσεων. Ακόμη και αν αυτές οι ερμηνείες είναι μια περίεργη, λανθασμένη ερμηνεία της πραγματικότητας, ίσως εξαιτίας αυτής της ερμηνείας ο άνθρωπος δεν μπορεί να ελευθερωθεί από τα δεσμά της κατάστασής του.

Οι αδρές σιλουέτες που τοποθετώ στα έργα μου λειτουργούν κατά κάποιο τρόπο σαν σπίθες σαν εναύσματα που ενεργοποιούν την σκέψη μου και με εμποδίζουν να παγιδευτώ σε μια επίπεδη, αφηγητική ζωγραφική. Η σιλουέτα έχει για μένα μια ιδιαίτερη δυναμική που κινεί τη φαντασία προς το άπειρο. Πρόκειται για ένα άπειρο που έχει την ικανότητα να μας βάλει με εναλλασσόμενους ρυθμούς σε μια διαδρομή κοντινή και μακρινή ταυτόχρονα.

Επέλεξα μέσα από τη δουλειά μου να κάνω συγκεκριμένες αναφορές στην Ιστορία της Τέχνης δείχνοντας με μια ιδιαίτερη προτίμηση στη ισχυρή τέχνη του 19ου αιώνα. Στην εποχή του μεταμοντερνισμού, οι ιστορικές κατηγορίες κατέστησαν ανίσχυροι, ξεπερασμένοι ορισμοί που μας παγιδεύουν και μας περιορίζουν. Μια καινούρια ματιά είναι απαραίτητη ώστε να διαβάσουμε εκ νέου ένα έργο τέχνης και να ερμηνεύσουμε τα διακυβεύματα όχι μόνο της δικής του εποχής αλλά και της δικής μας.

Αυτή τη διαδικασία της ανανεωμένης, εμπλουτισμένης επανάγνωσης των έργων τέχνης επαναπροώθησε τη ζωγραφική στο προσκήνιο της νέας μεταμοντέρνας εποχής εκεί όπου ο άνθρωπος καλείται να απαντήσει στις μεγάλες παγκόσμιες προκλήσεις τόσο φιλοσοφικά όσο και δημιουργικά, διότι το ζητούμενο του καλλιτέχνη και το κύριο έργο του παραμένει πάντα η δημιουργία.

Οι αναφορές στην Ιστορία της Τέχνης. Από πού να πιάσουμε το νήμα του μοντερνισμού;

The implications of the rules that Delacroix was shattering here and in almost all his work, is that you're seeing works that ignited Modernism itself, that led to the collapse of perspective, new ideas about the imagination, genre, subject matter, touch, process, and color. Somewhere I once read that Delacroix commented that what he saw in Africa gave him information that could last 10,000 lifetimes.

Jerry Saltz

"What Was Delacroix Doing? Aside From Breaking Art History in Half." , New York Magazine, October 1, 2018

Το νήμα του μοντερνισμού ξεκινά από ένα σημείο που ορίζω εγώ. Τούτο το αποφασίζω όχι αυθαίρετα αλλά ως καλλιτεχνικό υποκείμενο, δρών και σκεπτόμενο. Για αυτό το λόγο και όχι από άγνοια της ιστορικής συνέχειας και της ευκταίας περιοδολόγησης βάζω μαζί τον Bosch, τον Delacroix και τον Hokusai. Τους εντάσσω και τους τρεις στον μοντερνισμό, πειράζοντάς τους τρόπο τινά κυρίως γιατί ανήκουν και οι τρεις στον μηδενισμό.

Επέλεξα να κάνω πίνακες μεγάλων διαστάσεων για δύο λόγους. Πρώτα για να είναι ταυτόσημες οι διαστάσεις με τα παλιά αυθεντικά έργα αναφοράς με τα οποία θέλω να δημιουργήσω ένα διάλογο με δημοκρατικά χαρακτηριστικά ισηγορίας και ισονομίας. Έπειτα επιθυμώ να παρέχω τη δυνατότητα στον θεατή να μπορεί να εισέλθει νοητικά κατά κάποιον τρόπο μέσα στο έργο μέσω της μεγάλης κλίμακας.

Τα βίντεο αποτελούν μια επιπλέον αντήρηση στα έργα μεγάλων διαστάσεων. Παρέχοντας μια ειδική δυνατότητα κινητικότητας στο σχέδιο δημιουργούν πιστεύω μια επιπλέον ώθηση στη φαντασία του θεατή.

Τελειώνοντας, πέρα από τις *sine qua non* αισθητικές και εννοιολογικές αρετές που την συγκροτούν πρέπει κατά τη γνώμη μου η Τέχνη να είναι συνδεδεμένη με τα κοινωνικά ζητήματα που ανακύπτουν σε κάθε εποχή και να παράγει ένα αντί συστημικό σχόλιο που να έρχεται σε σύγκρουση με τις πολιτικές ορθοδοξίες και τους κρατούντες αποσκοπώντας τη βελτίωση του δημοκρατικού γίγνεσθαι.

Είναι σημαντική για μένα η δυνατότητα και πιστεύω πως είναι και για το θεατή η τέχνη να μπορεί πρώτα απ' όλα να προκαλέσει μια ειδική συγκίνηση που θα συνοδεύεται από ένα απροσδόκητο προβληματισμό. Να καταφέρνει κάθε φορά να προσθέσει κάτι, έστω κάτι ελάχιστο, το οποίο δεν είχε σκεφτεί κανείς πριν και να μας επιτρέψει να ταυτιστούμε κατά κάποιο τρόπο με το έργο ή με την κατάσταση που το έργο υπονοεί ή ακόμα και με τον δημιουργό. Θεωρώ ότι ένα έργο τέχνης πρέπει να κατέχει ένα είδος αυτονομίας όσον αφορά την εννοιολογική λειτουργία του αλλά χωρίς να μας επιβάλλει αυταρχικά μια μονολιθική, μονόδρομη σκέψη. Κατά τη γνώμη μου, όσο πιο πολλές ερμηνείες ή όσο πιο πολλά διαδοχικά επίπεδα ανάγνωσης προσφέρει ένα έργο, όσο πιο ανοιχτό είναι τόσο πιο πολύ θα καταφέρνει να συγκινεί, όχι μόνο στον καιρό του αλλά κυρίως στην μακρά ιστορική διάρκεια.

Το έργο τέχνης δεν πρέπει να αποτελεί το επιφανόμενο μιας επανάστασης αλλά πρέπει να είναι η δήλωση μιας διαθεσιμότητας και μιας επαγρύπνησης.

Un infini qui nous relie

'L'œuvre d'art n'est pas un instrument de communication. L'œuvre d'art n'a rien à faire avec la communication. L'œuvre d'art ne contient strictement pas la moindre information. En revanche, il y a une affinité fondamentale entre l'œuvre d'art et l'acte de résistance... Tout acte de résistance n'est pas une œuvre d'art, bien que, d'une certaine manière il le soit. Toute œuvre d'art n'est pas un acte de résistance et pourtant, d'une certaine manière, elle l'est... L'acte de résistance, il me semble, a ces deux faces : seul il résiste à la mort, soit sous la forme d'une œuvre d'art, soit sous la forme d'une lutte des hommes.'

Gilles Deleuze

Extrait de la conférence « Qu'est-ce que l'acte de création ? »

donnée dans le cadre des Mardis de la fondation Femis, 17 mai 1987.

Selon le philosophe français G. Deleuze l'œuvre d'art ne se limite pas exclusivement au champ de la communication et c'est pour cette raison qu'elle constitue une arme afin de résister aux injonctions d'un pouvoir autoritaire abusif. L'acte de création est consciemment ou inconsciemment un acte de résistance contre ce qui entend contrôler nos vies,

La civilisation occidentale a été influencé par la philosophie platonicienne et a placé l'idéal supérieur platonicien au-dessus de tout . Grâce à ce courant de pensée philosophique les pays occidentaux ont connu à travers le monde une évolution fulgurante imposant de ce fait à toute l'humanité le modèle hyper néolibéral de la mondialisation. Néanmoins ce développement s'est peu à peu écarté de son but en oubliant de poser des limites et en négligeant la morale de l'idéal qui au début visait le dépassement d'une réalité triviale afin de servir le bien commun.

Les bulles économiques à répétition des marchés financiers ainsi que l'accumulation du capital dans les mains d'une oligarchie de plus en plus succincte ont dévoilé les côtés effroyables de la mondialisation et ont accouché de tensions sociales inédites. De plus se sont ajoutés à ces tensions des problèmes colossaux tels que les grands flux migratoires de réfugiés dus aux guerres et aux changements climatiques.

Ayant changé de pays, je suis devenu à mon tour sensible à la question de l'immigration et du changement de foyer qui selon moi constitue un sujet éternel inscrit au plus profond de l'ADN des êtres humains.

Voilà pourquoi j'ai choisi de traiter, dans le cadre de ma recherche pour mon mémoire de maîtrise, du thème du naufrage et du voyage si captivant et non moins risqué à travers mer. D'après moi le grand large avec ses menaces et ses vicissitudes et une métaphore de la vie quotidienne des hommes car il est rempli d'obstacles auxquels ils se confrontent en permanence.

Malgré cela il serait hâtif de réduire mon travail pictural à un seul thème aussi fort soit-il. Ainsi, il conviendrait mieux de décrire mon travail comme un processus créatif à l'intérieur duquel s'entrelacent plusieurs références lesquelles à l'instar des couches archéologiques qui apparaissent lors d'une fouille interagissent entre elles.

De l'importance de la silhouette et de son lien philosophique à travers l'allégorie de la caverne de Platon.

Comme le feu qui éclaire les parois de la caverne, la condition humaine, et peut-être plus la conscience humaine, sont prisonnières des impressions qui se créent par le biais des sensations. Même si ces interprétations sont une curieuse interprétation erronée de la réalité il est possible qu'à cause de cette interprétation l'Homme ne puisse se libérer des liens qui l'enchaînent à sa condition.

Les silhouettes brutes que je place dans mes œuvres fonctionnent d'une certaine façon comme des étincelles ou des amorces qui activent ma pensée et m'empêchent de m'enfermer dans une narrativité picturale plate. Pour moi, la silhouette possède une dynamique particulière qui mobilise l'imagination vers l'infini. Il s'agit d'un infini qui a la faculté de nous mettre en rythmes alternés dans une trajectoire à la fois proche et lointaine.

J'ai choisi dans mon travail de faire certaines références à l'Histoire de l'Art tout en montrant une préférence particulière pour l'art si influant du 19ème siècle. A l'époque du post modernisme, les catégories historiques de l'art se sont révélées comme des définitions impuissantes et dépassées qui nous piègent et nous contraignent. Un regard neuf est indispensable afin d'apporter une nouvelle lecture sur l'œuvre d'art et d'interpréter ses enjeux non seulement sur son époque mais aussi sur la nôtre.

Ce processus de relecture des œuvres d'art renouvelé et enrichi a relancé la peinture sur le devant de la scène, celle d'une période néo postmoderne. C'est sur cette scène que l'homme se doit de répondre aux grands défis philosophiques et artistiques que pose la mondialisation car le questionnement de l'artiste et son œuvre majeure demeure toujours la création.

Des références à l'Histoire de l'Art. A partir de quand faut-il prendre le fil du modernisme ?

The implications of the rules that Delacroix was shattering here and in almost all his work, is that you're seeing works that ignited Modernism itself, that led to the collapse of perspective, new ideas about the imagination, genre, subject matter, touch, process, and color. Somewhere I once read that Delacroix commented that what he saw in Africa gave him information that could "last 10,000 life times."

Jerry Saltz

"What Was Delacroix Doing? Aside From Breaking Art History in Half." , New York Magazine, October 1, 2018

Le fil du modernisme démarre toujours à partir d'un point que je définie moi-même. Ce dont je décide non par arbitraire mais en tant que sujet artistique agissant et pensant. C'est pour cette raison et non par ignorance d'une continuité historique ou d'une chronologie souhaitable, cohérente que je mêle ensemble Bosch, Delacroix et Hokusai . Je les replace tous les trois dans le modernisme tout en les détournant car ils appartiennent au point zéro.

J'ai choisi d'exécuter des tableaux de grandes dimensions pour deux raisons. Tout d'abord pour que les dimensions soient identiques aux œuvres originales afin de créer un dialogue à caractère démocratique selon les lignes et les proportions. Enfin, je souhaite donner la possibilité au visiteur de pénétrer mentalement dans l'œuvre par le truchement de la grande échelle.

Les vidéos constituent un écho supplémentaire aux œuvres de grandes dimensions. Tout en donnant une possibilité spéciale de mobilité au dessin elles créent je crois une impulsion nécessaire pour l'imagination du visiteur.

Pour finir, mis à part les valeurs sine qua non esthétiques et conceptuelles qui constituent d'après moi l'essence même de l'Art, celui-ci doit être lié aux questions sociales qui surgissent à chaque époque et il doit produire un commentaire à contre courant qui sans hésiter se doit de se confronter à la pensée dominante et aux puissants tout en visant à l'amélioration du bien-être démocratique.

Il est important, pour moi, et encore autant pour le visiteur, que l'art puisse déclencher tout d'abord une émotion particulière qui va s'accompagner de façon inattendue d'un questionnement. L'œuvre d'art doit parvenir à chaque fois à ajouter ce quelque chose, même infime, auquel personne n'avait pensé avant et qui nous permet de nous identifier d'une certaine façon à l'œuvre ou à la condition que l'œuvre suggère ou même au créateur de l'œuvre. Je considère qu'une œuvre d'art doit posséder une forme d'autonomie en ce qui concerne sa fonction conceptuelle mais cela sans nous imposer de manière autoritaire une pensée monolithique et à sens unique. Pour moi, plus il y a d'interprétations et plus il y a de niveaux successifs de lecture offerts par l'œuvre, plus celle-ci est ouverte et plus elle parviendra à émouvoir non seulement durant son époque mais aussi surtout pendant une longue durée historique.

L'œuvre d'art ne doit pas constituer l'épiphénomène d'une révolution mais il doit être la manifestation d'une disponibilité et d'un réveil.

Εξώσεις, 2017
ακρυλικά σε καμβά
120 x 120 εκ.

Pater Noster, 2017
ακρυλικά σε καμβά
100 x 5 x 140 εκ.

Help, 2017
Ακρυλικά σε καμβά
240 x 10 x 200 εκ.

Hope, 2017
ακρυλικά σε καμβά
200 x 10 x 300 εκ.

Ice Cream, 2018
ακρυλικά σε καμβά
200 x 10 x 300 εκ.

Maelström, 2019
ακρυλικά σε καμβά
150 x 5 x 150 εκ.

Sushi, 2019
ακρυλικά σε καμβά
50 x 5 x 50 εκ.

Crisis, 2018
ακρυλικά σε καμβά
120 x 5 x 160 εκ.

Διάλογος, 2017
 Βίντεο
 1,5 λεπτό με ήχο

***L'escamoteur*, 2018**
 Βίντεο
 2 λεπτά με ήχο

Ο Philippe Laferrière γεννήθηκε το 1974, στην Τουλούζη της Γαλλίας. Είναι κάτοχος πτυχίου και μεταπτυχιακού Ιστορίας της Τέχνης και Κλασικής Αρχαιολογίας, καθώς και πτυχίου Νέας Ελληνικής φιλολογίας από το Πανεπιστήμιο της Προβινγκίας, Aix-Marseille. Εισήχθη το ακαδημαϊκό έτος 2014/ 2015 στο Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών της Σχολής Καλών Τεχνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, στο Α' εργαστήριο ζωγραφικής, όπου φοίτησε υπό την εποπτεία των διδασκόντων Γ. Σκυλογιάννη, Β. Νομίδου, Χ. Βενέτη, Δ. Ζουρούδη και Τ. Τρανού.

Philippe Laferrière est né en 1974 à Toulouse, France. Il possède une Maîtrise d'Histoire de l'Art et Archéologie, un Master d'Archéologie Classique ainsi qu'un diplôme universitaire en études Néo-Helléniques de l'Université de Provence, Aix-Marseille. Pendant l'année académique 2014-2015, il est admis au département d'arts visuels et appliqués de l'école des Beaux-Arts de l'Université Aristote et au sein du 1er atelier de Peinture il suit l'enseignement des professeurs G. Skiloyannis, V. Nomidou, CH. Venetis, T. Tranos et D. Zouroudis.

Εκθέσεις - Expositions

2019, "Platforms", Athens Fine Art School, Athens, Greece

2019, Museum of Thessaloniki's Castle YediKoule, Thessaloniki, Greece

2018, 7Ply Project, French Institute of Thessaloniki, Greece

2017, 6th Biennale of Contemporary Art of Thessaloniki, Thessaloniki, Greece

2017, Performance at the Ethnological Museum of Thessaloniki, Thessaloniki, Greece

2017, Moi comme Nous, French Institute of Thessaloniki, Greece

2017, White Noise. Less White Noise. Museum of Pella, Pella, Greece

2017, Averof, Art exhibition on Greek Battleship G. Averof, Thessaloniki, Greece

2017, 7Ply Project, French Institute of Thessaloniki, Greece

2016, World Philosophy Congress Aristotle Year, Exhibition, Ancient Stagira, Greece

2016, "Inside", Toss Gallery, Thessaloniki, Greece

2016, Fine Art school show, French Institute of Thessaloniki, Greece

2016, Visual Dialogues with the city, Old Archeological Museum, Thessaloniki, Greece

2016, 7Ply Project, Museum of Contemporary Art, Thessaloniki, Greece

2014, "T.T.O.I.L.", Ro Gallery, Thessaloniki, Greece

2013, "Apodomisi", Pinacotheca Casa Bianca, Thessaloniki, Greece

2012, "Urban Biodiversity", Toss Gallery, Thessaloniki, Greece

2011, "Villespolymorphes", French Institute of Larissa, Larissa, Greece

2011, Group show, Myro Gallery, Thessaloniki, Greece

2010, Group show, Kourd Gallery, Athens, Greece

2010, "Villes polymorphes" French Institute of Thessaloniki, Thessaloniki, Greece

